

NAISASIALIITTO UNIOONI

TAISTELUUN

TIETÄMÄTTÖMYYTTÄ JA

ENNAKKOLUULOJA

VASTAAN

Anna Lundström

ANNA LUNDSTRÖM

Taisteluun

tietämättömyyttä ja ennakkoluuloja vastaan.

Motto: „Tietämättömyyteen ja ymmärtämättömyyteen, mikäli on kysymyksessä naisen asema, perustuu suureksi osaksi se ennakkoluuloisuus, jolla eri piireissä, eikä vähemmin itse naisten keskuudessa, katsellaan tätä alati kasvavaa liikettä“.

Bebel.

„Se periaate, jonka pohjalle sukupuolien väliset nykyään vallalla olevat yhteiskunnalliset suhteet perustuvat — toisen sukupuolen laillistettu alistaminen toisen vallan alle — on itsessään väärä ja nykyisissä oloissa yksi suurimmista esteistä ihmiskunnan edistymiselle: tämän periaatteen sijalle täytyy astua täydellisen yhdenvertaisuuden periaate — ei mitään valtaa elikkä etuoikeuksia toisella puolen, ei mitään alemmuutta toisella“, lausui jo kuuskymmenluvulla John Stuart Mill. On itsestään selvää, että sellaiset rohkeat lausunnot aikana, jolloin naisliike vastikään oli syntynyt, herättivät ennenkuulumatonta huomiota ja että niitä pidettiin jopa järjettöminäkin, mutta totuuden kaikki läpitunkevalla ja muuntavalla voimalla ovat ne vähitellen voittaneet alaa. Este toisensa perään on poistunut, ja nykyhetkenä on naisten vaatimus saada valtiollinen tasa-arvoisuus miesten rinnalla useimmissa Euroopan maissa tullut kysymykseksi,

jonka onnellinen ratkaisu enemmän tai vähemmän on vain ajan kysymys. Meillä tämä ratkaisu on jo toteutunut. Uuden valtiopäiväjärjestyksen astuttua voimaan lokakuun 1 p. 1908 ovat kaikki Suomen naiset valtiollisessa suhteessa niinhyvin äänioikeutettuja kuin vaalikelpoisiaakin. Se, että me näinmuodoin yhteiskunnallisessa kehityksessä olemme päässeet pitemmälle kuin suuret kulttuurimaat, riippui kaiketi pääasiallisesti asianhaaroista, joiden kulkuun kotimaisella naisasialiikkeellämme ratkaisevana hetkenä oli verrattain vähäisen vaikutusta, mutta kuitenkin on se katsottava seuraukseksi samaisesta liikkeestä — tuosta herätystyöstä, jota tässä tarkoituksessa jo kymmeniä vuosia maassamme on harjoitettu ja joka viimeisinä vuosina ennen valtiopäiväjärjestyksen uudistamista kärjistyi huomattavan voimaperäiseen muotoon. Jo kahdeksankymmenluvulla lausuu Adelaide Ehrnroth: „Terve järki, luonnolliset oikeuskäsitteet ja logiikka sanovat meille yksimielisesti, että molempien sukupuolien yhteisvaikutus lainsäädäntätöyöhön varmasti tekisi sen suuremmassa määrin hedelmäätuottavaksi ihmisluvulle kokonaisuudessaan“ ja Minna Canth jotensakin aikoihin ilmestyneissä kirjoissaan puolustaa voimalla ja innolla naisten asiaa. Heidän jäljissään ovat meidän naisyhdistyksemme ja myöhemmän ajan naisasianaistemme jatkaneet työtä eteenpäin. Naisten osanotto valtiolliseen toimintaan routavuosien aikana ja se uhrautuva isänmaanrakkaus, joka heissä silloin ilmeni, herättivät miehet huomaamaan heidän harrastuksensa ja kykynsä sellaisiin toimiin, ja kun eduskuntalaitoksen uudistuminen oli kynnyksellä, vaativat kaikki valtiolliset puolueemme äänioikeutta myöskin naisille.

Siitä huolimatta tapasivat äsken saavutetut oikeudet meidät jotensakin valmistumattomina. Me emme olleet voineet toivoa sellaista hyppäystä yhteiskunnallisen kehityksen kulussa, kuin minkä vuoden 1906 valtiopäiväjärjestys sisälsi. Asioiden luonnollisen järjestyksen mukaan olisi kai kunnallisen äänioikeuden laajennuksen ja kunnallisen vaalikelpoisuuden pitänyt

käydä ennen valtiollista. Sitä, että asiaintila muuttui päinvastaiseksi, täytyy pitää luonnottomana ja riippui-kin se, kuten jo mainittiin, suureksi osaksi itsemme ulkopuolella vaikuttavista tekijöistä.

Kuten asiat ovat muodostuneetkin, omistamme me nyt valtiollisen äänioikeuden, ja velvollisuutemme on käyttää tätä mahdollisimman hyvin. Monen mielestä olisi parasta käyttää äänioikeutta samalla tavalla kuin apostoli Paavali kehoittaa meitä „käyttämään maailmaa“, nimittäin niin kuin emme sitä käyttäisi tai toisin sanoen — äänestää ajattelemattomasti ilman tarkoitusta lähimmän miehisen sukulaisen tai ystävän määräyksen mukaan. Jos sillä tavoin aijomme käyttää äänioikeuttamme, olisimme totisesti mieluummin voineet olla sitä vailla. „Niin, mutta sitähan me juuri aina olemme väittäneet“, kuulen minä yksiaänisen huudahduksen monien ajattelemattomasti lörpöttelevien naisten huulilta. Monien! — ei, tahdon kuitenkin kernaammin uskoa ja toivoa, että heidän lukumääränsä ei tule olemaan aivan suuri. Oikeastaan tällainen käsityskyvyn ja edesvastuuntunnon puute ei pitäisi voida tulla kysymykseen — taikka mahtaneeko tässä kuitenkin olla jotakin totta? Niinköhän olisivat yksinkertaisesti erehtyneet kaikki nuo lämminsydämmiset intoilijat ihmisoikeuden puolesta, jotka viimeisten vuosikymmenien aikana ovat omistaneet elämänsä ja voimansa naisenvapauttamisen hyväksi? Olisiko heidän uskonsa ollut väärä, heidän vaivansa hukkaan mennyttä? Tätä juuri tahtoisimme seuraavassa tutkia.

Asiaa voidaan katsoa usealta eri näkökannalta, joista tahtoisin arvokkaimpina mainita oikeuden, sopivaisuuden ja käytännöllisen hyödyn näkökannat. Varmaankin helpoimmin selvitämme ensimmäisen ja tärkeimmän näistä näkökannoista — oikeuden näkökannan vaikkakin vastauksen jossakin määrässä tulee riippua sopivaisuuden näkökannasta. Koska nainen joka suhteessa on täydellisesti yhtä riippuvainen yleisten lakien määräyksistä kuin mieskin, niin tuskinpa enää voinee kukaan kieltää, ettei oikeus ja kohtuus vaatisi hänelle samaa oikeutta vaikuttaa niiden toteut-

tamiseksi kuin miehillekin, jollei hän osottaudu siihen aivan kykenemättömäksi. Näin tulemme toiseen näkökantaan — sopivaisuuden näkökantaan.

Tuskinpa voitanee meidän aikana olettaa, että kukaan vakavasti pitäisi kiinni siitä vanhentuneesta väitteestä, että naiset älyllisessä suhteessa olisivat miehiä alempana, ja sittenkin, olkoonpa, että tämä alemmuus *olisi olemassa*, saatettaisiinkohan sitä tuoda esteeksi äänioikeuden käyttämisessä, koska ei miestenkään äänioikeutta tehdä riippuvaksi heidän korkeammasta tai alemmasta älystään, jollei suorastaan tahdota sijoittaa meitä hullujen luokkaan. Myöskään ei voitane katsoa tuon väitteen pitävän paikkaansa, että valtiollinen työskentely olisi sopimaton naisen luonteelle. Historiasta löydämme runsain määrin esimerkkiä naisista, jotka suurella menestyksellä ovat harjoittaneet valtiotoimia, mainitaksemme vain nimet sellaiset kuin Venäjän Katariina, Englannin Eliisabet, unioonikuningatar Margareetta y. m. puhumattakaan kaikesta siitä suurpoliittisesta toiminnasta, jota naiset ovat harjoittaneet välillisesti, käyttämällä jotakin miestä aseenaan ja varjonaan. Puuttuva kyky ei siis ole naisella esteenä valtiollisiin tehtäviin. Toisin on laita, kun tarkastamme hänen tähänastista tarkoitukseen tarvittavaa kypsyttänsä. Tässä on vastaansanomaton eroavaisuus, ja vielä hyvin oleellinen, miesten ja naisten välillä kaikista kansankerroksista. Olemme tosin kaukana niistä olosuhteista, jotka vallitsivat isoäidin ja hänen äitinsä aikoina, jolloin katsottiin naisen tietojen täytyvän rajoittua siihen, mikä koski vain neulaa ja puuropataa, mutta vielä tänäkin päivänä on suunnaton ero sen tietomäärän välillä, joka katsotaan tuiki välttämättömäksi miehelle ja sen, joka — vielä puolittain armosta — myönnetään naisille, ja näin on laita kaikissa kansankerroksissa. Poika „koulutetaan“, mutta tytär saa jäädä kotiin hoitamaan nuorempia sisarusiaan tai johonkin muuhun toimeen.

Niiltä henkilöiltä, jotka valtiopäivillä tulevat päättämään isänmaan tulevaisuudesta, täytyy meidän kuitenkin vaatia tietoja lyhyesti sanoen kaikilta inhimilli-

sen tiedon aloilta. Ei niin, että jokaisen edustajan pitäisi olla perehtynyt kaikkiin eri tiedon oloihin, vaan niin, että kukin näistä tiedonhaaroista tulisi eduskunnassa edustetuksi. Siellä pitää olla henkilöitä, jotka tuntevat teollisuuden ja liikemaailman moninaiset alat. Myöskin pitää olla niitä, jotka selviävät lainopin ovelista ongelmista ja niitä, jotka käsittävät esimerkiksi taiteen ja kaunokirjallisuuden jalostavan vaikutuksen. Jokainen ammatti, jokainen yhteiskunnallisen toiminnan haara saa tuntea niiden lakien vaikutusta, joita eduskunnassa säädetään, ja pitää niille senvuoksi annettaman tilaisuus tuoda äänensä kuuluville, kun näitä lakia laaditaan. Sanalla sanoen — eduskunnassa tarvitaan suuret määrät ammattitietoja. Maassamme on naisia, jotka omaavat ammattitietoja, esimerkiksi opettajattaria ja naislääkäreitä. Heihin nähden en voi ymmärtää sopivaisuusnäkökannan soveltuvan toisin kuin miehiinkään. Mutta vastaiseksi on valitettavasti vielä sangen harvoja aloja, joilla naiset omaavat tarvittavia tietoja. Eikö kukaties olisi silloin kaikissa tapauksissa parasta, että luopuisimme pyrinöstämme saada äänemme kuuluville eduskunnassa? Vastaus on riippuva siitä, missä määrin naiskykymme tulevat tuomaan jonkunlaista tiedon lisää eduskuntaan, tai oikeammin sellaista tietoa, jota eivät miehet yhtä suuressa määrässä omista, siis missä määrin tässä yhtyvät sopivaisuuden ja hyödyn näkökannat — heillä tulee olemaan merkitystä valtiopäivätyöhön.

Ennenkun ryhdyn suoranaisesti antamaan vastausta tähän kysymykseen, sallittakoon minun ensin hiukan poiketa asiasta. Pyytäisin Teitä ajatuksissanne hetkiseksi kiinnittämään katseenne ja huomionne siihen kouluun, jossa lapsenne käyvät. Olettakaamme, että se on yhteiskoulu, oppilaitos, jossa pojat ja tytöt rinnan nauttivat opetusta. Koulu ja aivan erityisesti juuri yhteiskoulu on monessa suhteessa pienoinen yhteiskunta. Siinäkin ihmiset — tosin ovat he hyvin nuoria vielä — vuosikausia elävät elämäntänsä samojen lakien ja laitosten alaisina. Nämä lait laatii ja laitokset rakentaa koulun opettajakunta. Jos nyt saisimme

kuulla, että koulun johtokunta on päättänyt koulun palvelukseen ottaa ainoastaan miesopettajia, niin luulenpa varmuudella voivani olettaa, että yleinen paheksuminen olisi seurauksena. Ja minkätähden? Eikö miesopettajilla useinkin ole suuremmat tietovararat kuin naisilla? Voihan olla, että koulu on päättänyt valita vain kaikkein oppineimpia. Kenties ainoastaan yliopiston professoreja kiinnitetään kouluun. Eikö silloin olisi pidetty hyvää huolta oppilaitoksesta? Ei, ja tuhannesti ei! Kuinka voisi miesopettajalla — olkoonpa hän miten tietorikas tahansa — olla sama käsitys tyttöoppilaiden toivomuksista ja tarpeista kuin naisopettajalla, joka itse on tuntenut ja ajatellut samalla tavalla kuin he? Kuinka on mahdollista täyttää tarpeita, joita ei tunne, säätää lakia niille, joiden tunteita ja toiveita ei ymmärrä? Ja eikö yhteiskunnassa ole laita aivan samoin? Miehet eivät voi säätää lakia naisille, koska eivät tunne eivätkä ymmärrä heidän tarpeitaan. Emme suinkaan tahdo syyttää miehisiä lainlaatijoita hyvän tahdon puutteesta. Mieshän rakastaa lämpimästi äitiänsä, vaimoansa, tyttärensä ja olisi varmaankin valmis jopa uhrauksiinkin omasta puolestaan koettaessaan asettaa kaikki niin hyvin kuin mahdollista heille, mutta hän ei suorastaan ymmärrä, mitä he tarvitsevat. Vuosisataisten ennakkoluulojen kahleissa ei hän voi ymmärtää sitä ajatusta, että nykyiset yhteiskunnalliset olosuhteet ovat käyneet naisille sietämättömiksi. Yllämainitun lausunnon totuudenmukaisuudesta en luulisi menneitten aikojen kokemuksen jättävän epäilykselle sijaa.

Naiset sitävastoin voivat näissä kysymyksissä puhua omasta kokemuksestaan. Kukahan se on, jonka elämää ja toimintaa niin monessa suhteessa kahlehtivat meidän väärät avioliittolakimme? Ken se on, joka useimmissa tapauksissa saa kantaa raskaimman taakan puutteellisesta väkijuomalainsäädännöstä? Kuka se on, jolle kaikessa toiminnassaan ja lakkaamatta lausutaan: tähän asti, mutta et kauemmaksi, sillä sinä olet nainen? Ei puhu turhaa puhetta vanha sananlasku, että se, jonka jalassa kenkä on, tietää

myös parhaiten mistä kohdasta se puristaa, ja se, joka parhaiten puutteellisuudet tuntee, on luonnollisesti myös tavallisesti ovelin keksimään keinoja niiden poistamiseksi. Tämän tiedon naiset tulevat antamaan ja jo enemmittä valmistuksitta voivatkin antaa eduskunnalle. Ja se on ammattitietoa, jonka merkitystä ei saa pitää vähäarvoisena. Sillä on päinvastoin korvaamaton arvo, ja vasta sen avulla voi meille onnistua parannuskeinojen keksiminen niiden monien epäkohtien korjaamiseksi, joiden alaisina Suomen naiset vieläkin elävät. Sillä työllä, mikä eduskunnalla on suoritettavanaan, on äärettömän suuri merkitys koko maan ja kansamme tulevaisuuteen. Niin on, ja senpävuoksi juuri ei sitä saa suorittaa yksinomaan miehet. Juuri senvuoksi ei saa mitään aukkoa synnyttää tuohon suureen työhön sen kautta, että sen synnytyssä puuttuisi niin tärkeä tieto, kuin on tieto puolen kansan tarpeista ja toivomuksista — ja nämä toivomukset ovat senlaatuksia, että niiden vaikutukset tulisivat siunausta tuottaen ulottumaan yli koko kansan, sillä se, mikä on parasta naisille, on tässä tapauksessa ehdottomasti parasta kaikille. Miehillä ja naisilla ei suinkaan tässä suhteessa ole toisilleen vastakkaisia harrastuksia valvottavana, vaikkakin voi siltä näyttää henkilöstä, joka katselee asioita pintapuolisemmalta näkökannalta.

Varsin vaaralliselta näyttää se väite, kun sanotaan että valtioelämä tulee vieroittamaan naisen pois hänen oikealta toiminta-alaltaan — kodista. Mutta ensiksikin ei läheskään kaikilla naisilla ole kotia, missä työskentelisivät, ja toiseksi pitänee kaikei myös katsoa miehellä olevan osuutta kotiin ja luonnollisesti myös velvollisuuksia sitä kohtaan, eikä kuitenkaan vielä milloinkaan ole kenenkään päähän pälkähtänyt vastustaa hänen osanottamistaan valtiolliseen elämään. En voi kieltää itseltäni iloa tässä kohdin toistaa muutamia Ruskinin lausuntoja, jota nyt kuitenkaan ei pidettäne minään erikoisena naisasian ajajana. Kirjassaan „Mitä meidän tulee rakastaa ja hoitaa?“ sanoo hän: „Yleensä olemme sitä mieltä, että miehen velvollisuudet suun-

tautuvat julkiseen, naisen yksityiseen elämään. Mutta asian laita ei ole aivan niin. Miehellä on personalinen toimi eli tehtävä, joka koskee hänen omaa kotiansa, ja sen ohessa julkinen toimi eli tehtävä, joka on tuon edellisen laajennus. Samoin on naisellakin personallinen toimi eli tehtävä, joka koskee hänen kotiansa, ja julkinen toimi eli tehtävä, joka samoin on edellisen laajennus.

Miehen tehtävä kotiinsa nähden on turvata sen pysyvyyttä ja menestystä ja puolustaa sitä. Naisen tehtävä on säilyttää järjestys, hauskuus ja sulous kodin piirissä. Laajenna nämä molemmat tehtävät! Miehen velvollisuus yhteiskunnanjäsenenä on olla apuna säilyttämään, tukemaan, edistämään ja puolustamaan valtiota. Naisen velvollisuus yhteiskunnan jäsenenä on olla apuna saamaan aikaan järjestystä valtiossa, luomaan siihen hauskuutta ja olemaan sen suloisena kaunistuksena.

Niinkuin miehen on ovellaan tarpeen tullessa oltava puolustamassa sitä herjausta ja hävitystä vastaan, niin on hänen ei vähempää vaan vieläpä enempääkin uskollisuutta osottaen saavuttava maansa rajoille ja täyttääksensä siellä työn, joka häntä vielä tähdellisemmin vaatii, täytyy hänen, jos tarvitaan, jättää hävitykselle alttiiksi kotinsakin. Samaten kuin naisen kodin piirissä tulee olla järjestyksen keskuksena, huolien ja murheen huojentajana, kauneuden kuvastimena, samantaisena täytyy hänen ilmetä kotinsa ulkopuolellakin, missä järjestys on vaikeampi, suru suurempi, hellyys harvinaisempi“.

Niin pitkälle Ruskinia, ja vaikka tuo ehdottomasti määrätty rajaviiva, jonka hän vetää miehen ja naisen luonnollisten toimialojen välille, tuntuu jossain määrin tehdyltä, luulisin kuitenkin pääasiassa voivamme yhtyä hänen laatimaansa luonnekuvaan siitä ja antaa ylläesitetyn vastaväitteen naisen osanotosta valtioelämään raueta. Koska sitäpaitsi jo edelläolevassa olemme sopineet siitä, että hänen toimintansa siinä on tuova avuksi työvoimien lisän, niin vielä senlaatuisen työvoiman, ettei sitä voi yksikään mies korvata, täytyy

meidän katsoa hänen valtiollisesta työstään olevan melkoista hyötyä yhteiskunnalle, isänmaalle ja kaiketi tällaisessa tapauksessa myös myöntää, että tämä työ käy hänelle käskäväksi velvollisuudeksi.

Ylläesitetyn pohjalla voimme nyt lähemmin käydä tarkastamaan niitä kysymyksiä, joihin voimme olettaa naisten toiminnalla tulevan olemaan mitä suurimman vaikutuksen. Paitsi erityisiä n. s. naiskysymyksiä tulevat ne olemaan pääasiassa nuo suuret yleiseettiset kysymykset, joihin naisen osanotto niiden käsittelyssä tulee ulottamaan vaikutuksensa. Edellisistä mainittakoon erityisesti avioliittolainsäädäntö ja mitä sen yhteyteen kuuluu, naisten kunnallinen äänioikeus sekä toimialojen laajentaminen ja tilaisuuden hankkiminen perusteellisempaan sivistykseen naisille. Jälkimäisistä ovat huomattavat väkijuomalainsäädäntö, siveellisyys- ja kasvatuskysymykset, ulkopuolella avioliittoa syntyneiden lasten oikeusasema, köyhäinhoito, lastenhoito y. m.

Koettaessamme tarkastaa missä määrin kokemus voi todistaa, että naisten osanotto lainsäädäntötyöhön tähän saakka on vaikuttanut juuri yllämainittuun suuntaan, tulemme huomaamaan, että niin on ollut asian laita.

Wyomingin valtiosta Pohjois-Amerikasta, tuosta valtiosta, jossa naiset kaikkein aikaisimmin ovat omistaneet valtiollisen äänioikeuden, lähettävät 25 vuoden kokemuksen perästä kansanedustajat seuraavan kirjelmän „kaikille maailman parlamenteille“:

„Siitä, että Wyomingin naisilla on äänioikeus, ei ole ollut mitään huonoja seurauksia, vaan ovat ne monessa suhteessa olleet hyvinkin onnelliset: varsin huomattavalla tavalla on se edistänyt rikoksien ja köyhyyden karkottamista tästä valtiosta, ja tämä on tapahtunut ilman minkäänlaisia väkivaltaisia toimenpiteitä; se on osaltaan auttanut rauhallisten ja järjestyksessä toimitettujen vaalien, erinomaisen hallituksen, huomattavan sivistysmäärän ja yleisen järjestyksen aikaansaamista, ja ylpeydellä pyydämme huomauttaa sitä seikkaa, että 25 vuoden aikana, aina siitä saakka, kun naiset saivat äänioikeuden, ei yh-

dessäkään piirissä Wyomingin valtiossa ole ollut köyhäinhuonetta, sekä että vankilat ovat miltei tyhjiä, koska rikoksia enää tuskin milloinkaan sattuu. Nojautuen runsaaseen kokemukseemme kehoitamme me kaikkia sivistyneitä valtioita maan päällä viipymättä myöntämään naisille äänioikeuden.“

Tuskin kaksilla valtiopäivillä on naisilla meidän maassamme ollut tilaisuus ottaa osaa lainsäädäntötyöhön. Meidän naisedustajamme ovat olleet suhteellisesti harvalukuiset, mutta minkä määrän hyödyllisiä anomuksia ovatkaan he jo ennättänyt tehdä, ja jos tarkastamme näitä anomuksia, voimme myöskin niissä todistaa olevan saman suunnan.

Valtiopäivillä 1907 jätettiin seuraavat anomukset:

1. Avioliittoa sekä aviopuolisoiden omaisuus- sekä velkasuhteita koskevan lainsäädännön uudistamisesta; allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

2. Aviopuolisoiden omaisuuden hallintoa ja vaimon toimivaltaa koskevan lainsäädännön uudistamisesta; allekirjoittajat Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard ja Liisi Kivioja.

3. Aviovaimon toimivaltan laajentamisesta, allekirjoittajat Anna Huotari, Sandra Lehtinen, Mimmi Kanervo, Hilja Pärssinen, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Ida Aalle ja Miina Sillanpää.

4. Avioliitossa olevan äidin oikeuksien laajentamisesta lapsiinsa nähden, allekirjoittajat Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard ja Liisi Kivioja.

5. Naisen naimaijän korottamisesta 18 vuoteen, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

6. Naisen naimaijän korottamisesta 17 vuoteen, allekirjoittajat Maria Raunio, Jenny Nuotio, Mimmi Kanervo, Anna Huotari, Hilja Pärssinen, Ida Aalle ja Miina Sillanpää.

7. Ehdotus asetukseksi Naimiskaaren 1 luvun b §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi, allekirjoittajat Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hilda Käkikoski.

koski, Liisi Kivioja, Alexandra Gripenberg ja Hedvig Gebhard.

8. Tyttöjen suojelusijän korottamisesta 17 vuoteen, allekirjoittajat Dagmar Neovius.

9. Rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta, allekirjoittajat Alli Nissinen ja Lucina Hagman.

10. Rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamista, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

11. Rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta, allekirjoittajat Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard ja Liisi Kivioja.

12. Aviottomain lasten oikeussuhteista, allekirjoittajat Hedvig Gebhard, Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Liisi Kivioja ja Iida Wemmelpuu.

13. Aviottomain lasten oikeudellisen aseman parantamisesta, allekirjoittajat Alli Nissinen ja Lucina Hagman.

14. Aviottomain lasten oikeussuhteita koskevan lainsäädännön perinpohjaisesta korjaamisesta, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

15. Kotien perustamisesta turvattomia lapsia, sekä aiviottomia äitejä sekä heidän lapsiaan varten, allekirjoittajat Hilja Pärssinen, Anna Huotari, Sandra Lehtinen, Mimmi Kanervo, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Ida Aalle ja Miina Sillanpää.

16. Oikeuden myöntämisestä naiselle samoilla ehdoilla kuin mieskin päästä valtion virkoihin, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

17. Lainsäädäntötoimenpiteestä hakukelpoisuuden tunnustamiseksi naiselle kaikkiin valtion virkoihin, allekirjoittajat Hilda Käkikoski, Alexandra Gripenberg, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard ja Liisi Kivioja.

18. Taloudenhoito-opetuksen järjestämisestä naisille ja sen avustamisesta valtion varoilla, allekirjoittajat Hedvig Gebhard, Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu ja Liisi Kivioja.

19. Kuntien velvoittamisesta palkkaamaan kätilöitä kuhunkin kuntaan, allekirjoittajat Alexandra Gripenberg, Hedvig Gebhard, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu ja Liisi Kivioja.

20. 2,000 mk suuruisen vuotuisen määrärahan myöntämisestä raittiustyöhön, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

21. Väkijuomalainsäädännöstä, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

22. Yhteiskoulujen kehityksen edistämisestä, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

23. Palkkaussäännön uudistamisesta, allekirjoittajat Miina Sillanpää, Anna Huotari, Hilja Pärssinen, Ida Aalle, Sandra Lehtinen ja Mimmi Kanervo.

24. Ehdotus laiksi Maakaaren 16 luvun 15 §:n osittaisesta muuttamisesta, allekirjoittaja Hedvig Gebhard.

25. Koneellisen ja taloudellisen tutkimuksen toimittamisesta linjalla Koivisto—Galitzina—Kiviniemi—Käkisalmi, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

26. Rautatielinjan tutkimisesta Risteen asemalta Loimaan asemalle, allekirjoittaja Iida Wemmelpuu.

Vuonna 1908 tulevat lisäksi seuraavat:

1. Apurahan myöntämisestä yhdistyksille ja yksityisille, jotka ovat tehtäväkseen ottaneet tukea niitä, jotka haureuslaitoksen poistamisen johdosta ovat tuen tarpeessa, allekirjoittajat Hilda Käkikoski, Alexandra Gripenberg ja Hedvig Gebhard.

2. Katurauhan turvaamisesta naisille, allekirjoittajat Hedvig Gebhard, Hilja Pärssinen, Hilma Räsänen, Lucina Hagman ja Dagmar Neovius.

3. Oikeuden myöntämisestä naisille olla asianajajana ja valtuutettuna, allekirjoittajat Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu ja Liisi Kivioja.

4. Naispuolisten terveydenhoidonneuvojain asettamisesta, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

5. Määrärahan myöntämisestä koulukeittiötä varten, allekirjoittajat Hilda Käkikoski, Iida Wemmel-

puu, Eveliina Ala-Kulju, Hedvig Gebhard, Dagmar Neovius, Maria Raunio ja Alli Nissinen.

6. Iisalmen yksityisen yhteiskoulun ottamisesta valtion huostaan, allekirjoittaja Alli Nissinen.

7. Koulujen ja hoitoloiden perustamisesta tylsämielisiä lapsia varten, allekirjoittaja Hilma Räsänen.

8. Kiertävän opettajan asettamisesta kuhunkin lääniin ajanmukaisten tallien ja navettojen aikaansaamista varten, allekirjoittajat Alli Nissinen ja Lucina Hagman.

9. Rikoslain 43 luvun 5 § muuttamisesta, koskeva eläinsuojelusta, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

10. Yleisen raskaudenvakuutuksen aikaansaamisesta, allekirjoittajat Hilja Pärssinen, Anna Huotari, Sandra Lehtinen, Mimmi Kanervo, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Iida Aalle ja Miina Sillanpää.

11. Kiellon aikaansaamisesta, etteivät yksityiset saisi ansionaan harjoittaa työnvälitystä, vaan että kunnat velvoitettaisiin perustamaan työnvälitystoimistoja, allekirjoittajat Miina Sillanpää, Anna Huotari, Maria Raunio, Hilja Pärssinen, Jenny Nuotio ja Maria Laine.

12. Parolan maanviljelijöille velvoitetun sotilasmajoituksen tasoittamisesta, allekirjoittajat Lucina Hagman ja Alli Nissinen.

13. Viaporin kapinaan osaanottaneiden armahtamisesta, allekirjoittaja Maria Laine.

14. Rankaisun poistamisesta järjestyksen rikkomuksista vankiloissa, allekirjoittaja Maria Laine.

Neljä ensimmäistä vuonna 1907 tehdyistä anomuksista koskee omistussuhteiden perinpohjaista muuttamista avioliitossa sekä miehen edusmiehyiden poistamista vaimonsa yli. Tästä sanoo voimassa oleva laki: „Kun mies ja vaimo ovat avioliittoon vihityt, on mies vaimonsa oikea edusmies ja on hänellä oikeus hakea sekä vastata hänen puolestaan sekä hallita pesää“. Jos nainen ennen avioliittoonmenoaan on hallinnut melkoista omaisuutta (joka ei ole sijoitettu johonkin kiinteistöön) niin ei hänellä vihkilupauk-

sen jälkeen enää ole penninkään määräysvaltaa ilman miehensä suostumusta. Jos aviovaimo perii omat vanhempansa, niin ei hän hallitse rahoja, vaan mies. Hänelle ne maksetaan, ja hän niistä on antava kuitenkin. Voidaksensa pitää perukirjoituksen vanhempainsa jälkeen täytyy vaimolla olla siihen valtakirja mieheltänsä. Jos syntyy riita aviovaimolle lankeavasta perinnöstä, niin mies määrää, mitä vaatimuksia on tehtävä asiassa. Vastoin vaimon tahtoa voi hän vaimon puolesta nostaa oikeudenkäynnin tälle langenneen perinnön johdosta. Mies voi pantata yhteistä omaisuutta. Hän voi mennä takaussitoumuksiin, kun sitävastoin vaimo siinä suhteessa ei ilman miehen suostumusta voi ryhtyä minkäänlaisiin toimenpiteisiin. Ainoastaan kiinteistöön nähden ovat voimassa poikkeuslait, niinkuin voima myöskin hallitsee sen, minkä omalla työllään ansaitsee. Mutta jos hän sijoittaa ansaitsemansa rahat johonkin — jos hän ostaa niillä itsellensä esim. ompelukoneen, niin on se taaskin yhteistä omaisuutta ja voi sen mies myydä tai pantata niinkuin hyväksi näkee.

Vielä sanoo laki: „Vaimo seuraa myös miehensä säätystä ja tilaa“. Jos mies tahtoo vapautusta kansalaisvelvollisuuksista jossakin maassa siirtyäkseen toisen maan kansalaiseksi, vaaditaan siihen erinäisien lakimuodollisuuksien noudattamista. Jos nainen menee naimisiin jonkun vieraan maan alamaisten kanssa, niin saa hän pitemmittä mutkitta seurata hänen kansalaisuuttaan.

Lastensa holhoojana on isällä yksin oikeus määrätä lastensa hoidosta ja kasvatuksesta.

Naisen laillinen naimaikä on meillä ainoastaan 15 vuotta. Tässä iässä, jolloin ei hän vielä ole ruumiillisesti eikä henkisesti kypsynyt, voi hän mennä avioliittoon ja — itsekkin vielä lapsi — tulla toisten lasten äidiksi. Anomukset 5—7 tarkoittavat tämän epäkohdan korjaamista. Anomuksissa 8—11 vaaditaan yleiselle syyttäjälle oikeutta ja velvoitusta nostaa kanne siveellisyyserikoksista, joita on tehty tyttöjä kohtaan alle 17 vuotta. Tähän asti on laillinen suojelusikä sellai-

sessä tapauksessa ollut ainoastaan 12 vuotta. Anomukset 12—15 tarkoittavat niiden lapsiparkojen oikeusaseman parantamista, jotka heidän vanhempansa ovat maailmaansaattaneet asettumalla itse jossain määrin yhteiskunnassa vallitsevien lakien ulkopuolelle. Sellaisilla lapsilla ei nykyään voimassa olevien lakien mukaan ole mitään perintöoikeutta isänsä jälkeen ja jos äidillä heidän ohellaan on toisia laillisesta avio-
liitosta syntyneitä lapsia, perivät he ainoastaan puolet siitä minkä nämä.

Äitien yhteiskunnallisten oikeuksien puolesta puhuvat anomukset 19 vuodelta 1907 ja 10 vuodelta 1908. Anomukset 16—18 sekä 22 vuodelta 1907 sekä 3—6 vuodelta 1908 tarkoittavat suurempien sivistysmahdollisuuksien sekä laajennettujen työalojen hankkimista naisille. Anomukset 20 ja 21 vuodelta 1907 sekä 1 ja 2 vuodelta 1908 tukevat siveellisyyspyrinnöitä ja taistelua väkijuomia vastaan. Heikoimmin varustettujen puolesta elämäntaistelussa puhuvat anomukset 7 ja 9 vuodelta 1908. Nämä ovat tehdyistä anomuksista ne, joilla on suurin kantavuus. Ne muut tarkoittavat oloja, joilla on enemmän tai vähemmän erikoinen luonne.

Paitsi näitä tässä lueteltuja anomuksia ovat naiset vielä kirjoittaneet nimensä useiden miesten tekemien anomusten alle, joista mainittakoon aivan erityisesti anomus varsin tarpeellisesta kunnallisasetuksen tarkastamisesta.

Tätä vastaan voitaneekin väittää, että useastikin kuluu hyvin pitkä aika anomuksen tekemisen ja sen toteuttamisen välillä, mutta meidän täytyy kuitenkin myöntää todeksi, että ensimmäiset askeleet oikeaan suuntaan on otettu. Ja vaikka ne eivät vielä ole vie-
neet asiaa pitkälle, niin on kuitenkin muistettava, kuinka vähän muutoksia vuosikymmenet ovat aikaansaaneet yksinomaan miehisen lainsäädännön hallitus-
aikana. Sitä paitsi on itse asiassa osa kysymyksiä jo ennättänyt, mitä valtiopäiviin tulee, tulla ratkais-
tuksi anomuksentekijäin viittaamaan suuntaan, nimittäin anomukset kätilöitten asettamisesta maalaiskuntiin

sekä taloudenhoito-opetuksen järjestämisestä, jotka kummatkin kysymykset saivat jo ratkaisunsa ensimmäisen eduskunnan istuntokautena. Samoin on laita kysymyksen naisen naimaijän korottamisesta, jonka suhteen viime valtiopäivillä tehtiin päätös 17 vuodesta alimmaksi ikärajaksi. 1908 vuoden valtiopäivillä oli lakivaliokunta siirtänyt edellisen luokan kysymysten joukkoon anomukset Naimiskaaren muuttamisesta, suojelusijän korottamisesta ja aviottomain lasten oikeusasemasta. Ensimmäinen näistä kysymyksistä oli jo melkein loppuun käsitelty, ja on luultavaa, että kaikki kolme kysymystä olisivat tämän valtiopäiväkauden aikana tulleet käsittelyn alaisiksi, jollei valtiopäivien aavistamaton hajoittaminen yhtäkkiä olisi keskeyttänyt kaikkea työtä. Ylipäätään on kamari osottanut suurta ymmärtämystä naisedustajiamme kohtaan ja lähettänyt kaikki heidän tekemänsä anomukset vastaavien valiokuntien käsiteltäviksi.

Naisten tehtäväksi jää kiirehtiä tehtyjen suunnitelmien toteuttamista. Sen voimme tehdä, jos valitsemme valtiopäiville useita naisedustajia. Senpävuoksi älä sinäkään, joka kuulut ruumiillista työtä tekevän luokan naisein, saamattomuudesta tai toisten houkuttuksesta jää menemättä vaaliuurnalle äänestämään sen listan mukaan, jossa ylinnä on naisen nimi! Muuten sinäkin osaltasi vaikutat siihen, että sinä ja kaikki sisaresi yhä edelleenkin saatte tuntea hoidon luke-mattomien yhteiskunnassa vallitsevien epäkohtien painoa. Itsestään on selvää, että meidän tulee vaali-ehdokkaaksemme valita sellainen nainen, joka on kyllin arvokas asiaamme puolustamaan, joka omaa hyvän ymmärryksen, lämpimän sydämen, jolla on kokemusta ja asiantuntemusta, vapaa katsantokanta ja myötätunto.

Älä sinäkään, joka kuulut maamme onnellisemmassa asemassa olevaan varakkaiden kansalaisten luokkaan, sano ylpeässä itsesikieltämyksessä: „Minä puolestani en aijo sallia naisen edustaa itseäni. Nykyään on niin tärkeitä harrastuksia, jotka vaativat ratkaisuaan, että meidän ainoasti pitäisi pitää huolta siitä, että

kelvollisia ja kokeneita miehiä mahdollisimman suuressa määrässä tulisi valituiksi. Yksityiset harrastukseni voivat odottaa.“ Mutta tässähän ei ensinkään ole kysymyksessä sinun yksityiset harrastuksesi, sinä uhrautuva sielu! Tuhannet ja taaskin tuhannet sisaresi köyhissä kodeissa sinä tuomitset jatkuvaan orjuuteen raskaiden avioliittolakien painon alla. Nämä samat, jo ennestään raskautetut sisaresi, sinä tuomitset yhä edelleen kantamaan puutteellisen väkijuomalainsäädännön tuottamaa taakkaa. Monet tuhannet nuoret naiset sinä kukaties syökset paheen poluille, kun kiellät heiltä auttavan kätesi valmistaksesi heille suurempia mahdollisuuksia omaan ansioon. Eikä tässä kyliksi. Meillä on nyt keino, millä tasoitamme tuleville sukupolville sen tien, jonka kiviin niin usein itse olemme kompastuneet, ja kuitenkin me tuomitsimme heidät — omat tyttäremme — samojen epäkohtien tarvelemään elämään. Meidän ei ole ainoastaan vastattava aikalaisistamme vaan vieläpä jälkimaailmasta.

Meille niinkuin miehillekin täytyy isänmaan edun vaaleihin nähden olla etusijassa määräävänä, mutta me joudumme harhaan, jos katsomme välttämättömästi sen puolustuksen täytyvän jäädä yksinomaan miesten käsiin. Sillä ei ainoastaan ruumiillinen voima ja taitavuus monissa seikoissa tee kansaa sisällisesti voimakkaaksi ja vastustuskykyiseksi ulkoapäin tehtyjä hyökkäyksiä vastaan. Vähintäin yhtä suuressa määrässä on se kansan siveellinen katsantokanta, sen henkinen voima, jotka tulevat ratkaisemaan tässä. Routavuosien pimeinä ja raskaina päivinä ovat Suomen naiset osottaneet todeksi, että isänmaa saattoi täydellisesti yhtä suurella luottamuksella turvata tyttäriinsä kuin poikiinsakin. Me naiset olemme sitävas-toin tulleet huomaamaan, että meidän oikeutemme, jotka tarkoittavat koko suvun parasta, tulevat parhaiten valvotuiksi naisten kautta.

Muistakaamme senvuoksi, ennenkun käymme vaali-uurnalle, että meidän eittämätön velvollisuutemme on käyttää niin äänioikeuttamme, ettei kamariin valittujen

naisten lukumäärä suinkaan tule liian vähäiseksi. Me emme saa tyytyä siihen, että olemme nähneet riittävän määrän naisten nimiä otettuina listoille. Ajatelkaamme kukin kohdaltansa, että mahdollisesti juuri meidän ääntämme vielä tarvittaisiin että se tai tämä naisehdokas voisi saada tarvittavan äänimäärän ja tulla valituksi.

Ja muistakaamme myös, että meitä tulee tulevaisuuden tuomio kohtaamaan kaikista niistä siunausta tuottavista uudistuksista, jotka jäävät tekemättä tai tulevat siirretyiksi eteenpäin, siinä tapauksessa, ettei naisedustajain lukumäärä tule riittävän suureksi, että he kyllin voimakkaasti voisivat niitä kannattaa, ja viedä eteenpäin. Kantakaamme korkealla äänioikeutamme, tuota kallisarvoista asetta, jonka isänmaa on meille antanut puolustaaksemme sen avulla kansamme onnea ja tulevaisuutta!

Anna Lundström.

Öflund & Pettersson'in Kivi- ja
Kirjapaino . . . Helsinki 1908